CIVIC ACTION TEAMS

Nepal Coronavirus CivActs Campaign

अंक #१०

२५।१२।२०७६

भ्रामक समाचार, हल्ला र अफवाहहरुले जसरी जनजिवन अस्त व्यस्त बनाएको थियो, अहिले कोरोना भाईरसको महामारिको अवस्था पनि त्यस्तै छ । हामि सबै मिलेर यसको निराकरणमा महत्वपुर्ण भुमिका खेल्न सक्छौं । यसकालागि हामिले विश्वसनिय एवं स्रोत खुलेका सहि सूचना निर्णायक तहसम्म प्रवाह गर्न सक्छौं ।

Coronavirus CivActs Campaign (CCC) ले सरकार, सञ्चार माध्यम, संघसंस्था र आम नागरिक बिचको सूचनाको दुरी कम गर्न देशभरिबाट संकलन गरिएका हल्ला, नागरिकका जिज्ञासा तथा प्रश्नहरु संकलन गरी तथ्य पत्ता लगाएर आम नागरिकलाई सूचित गर्दछ । यसले आम नागरिकका आवश्यकताको पहिचान गर्नुकासाथै हल्लाहरुले कुनै नकारात्मक असर पुर्‍याउनुपुर्व सान्दर्भिक तथ्य आम नागरिक समक्ष प्रवाह गरी जोखिम न्युनिकरण गर्दछ ।

परिवार भाइरस भन्दा खाना बारे बढी चिन्तित

फोटो: दिवाकर भण्डारी

जानिराख्नुहोस्, कुन निकायको जिम्मेवारी र दायित्व के हो ?

कोभिड - १९ रोकथाम तथा नियन्त्रण उच्चस्तरीय समिति:

उपप्रधानमन्त्रिको संयोजनमा समग्र कामको अगुवाई गर्ने

कोरोना संकट व्यवस्थापन केन्द्र:

आम समुदाय, राजनितिकर्मी, राष्ट्र सेवक कर्मचारी, सुरक्षा निकाय तथा स्वस्थ्यकर्मीहरुको संयुक्त कमाण्डमा रोगको पहिचान गर्ने, परिक्षण गर्ने र उपचार गर्ने सबै कामलाई समन्वयात्मक ढंगले सम्पादन र निर्देशन गर्ने

प्रदेश स्तरीय समिति:

मुख्य मन्त्रिको संयोजनमा प्रदेश तहमा र स्थानीय तहमा वडा अध्यक्षको संयोजनमा गठित समितिले आफ्नो वडामा सरकार द्वारा घोषित राहत वितरण गर्ने, बिरामी छन् छैनन्,औषधि उपचार पाए पाएनन्, बेरोजगार बिपन्नहरुले खान पाए पाएनन् भनेर अनुगमन र व्यवस्थापन गर्ने

हल्ला - तथ्य

सरकारले क्वारेन्टाईनमा बस्ने समय १४ दिनबाट बढाएर २१ दिन बनायो भन्छन् । वास्तविकता के हो ?

क्वारेन्टाईनमा १४ दिन पुरा गरेका व्यक्तिहरु र्‍यापीड डाइग्नोस्टीक टेस्ट गरेर बाहिर निस्कन सक्छन् । तर, उनिहरुले बाँकी ७ दिन अनिवार्य होम क्वारेन्टाईन बस्नुपर्नेछ । उनिहरु पुरै ७ दिन तोकिएको मापदण्ड अनुसार होम क्वारेन्टाईनमा बसेको सुनिश्चितता गर्ने जिम्मेवारी भने सम्बन्धीत स्थानीय तहको हुनेछ ।

निजि अस्पतालमा कामगर्ने सबै चिकित्सकले लकडाउनको अवधीभर अनिवार्य सरकारी अस्पतालमा आएर कामगर्नुपर्छ रे नि त ।

हालको अवस्थामा निजि अस्पतालका स्वास्थ्यकर्मीले सरकारी अस्पतालमा आएर कामगर्न चाहेमा सम्बन्धीत तह मिलान गरेर कामगर्न दिने र उनिहरुलाई दिने सेवा सुविधा सरकारी स्वास्थ्यकर्मीले पाउने सरह हुनेछ भनेर सरकारले निर्णय गरेको छ । त्यसै गरेर निजि अस्पतालमै कोरोना संक्रमित बिरामीको उपचारमा खटिने स्वास्थकर्मीलाई भत्ता नेपाल सरकारले दिनेछ ।

लकडाउनले यातायात र बजार ठप्प हुँदा किशानको उत्पादन बारीमै कुहिने अवस्था छ । सरकारले यसको लागि कुनै व्यवस्था गरेको छैन ?

स्थानीय तहसंगको समन्वयमा कृषि उपज लाई नजिकको बजार वा काठमाण्डौसम्म लैजाने व्यवस्था गर्ने भनेर सरकारले यस अघि नै निर्णय गरिसकेको थियो । त्यसै गरेर राहत वितरणमा स्थानीय कृषि उत्पादन प्रयोग गर्न सकिने अवस्था भएमा त्यस्ता वस्तुहरु राहत प्याकेजमा समावेश गर्नु भनेर संघिय मामिला तथा सामान्य प्रसाशन मन्त्रालयले हरेक स्थानीय तहलाई निर्देशन दिएको छ ।

लकडाउन लम्बिएसंगै अझै थुप्रै विदेशीहरु नेपालमै रोकिएका छन् । भिषा सकिएका प्रयटकको लागि के व्यवस्था छ ?

नेपाल सरकारले अप्रिल ३० सम्मको लागि सम्पुर्ण अन्तरराष्ट्रिय हवाई उडान बन्द गरेकोछ । यससंगै लकडाउनका कारण नेपालमा फसेका प्रयटकहरुको भिषा सितैमा नविकरण गर्ने निर्णय पनि नेपाल सरकारले गरेको छ ।

सूचनाका स्रोतहरु

विश्व स्वास्थ्य संगठन

स्वास्थ्य र जनसंख्या मन्त्रालय

कोभिड-१९ को अवस्थाअ

जोन्स् होपकिन्स् कोरोना भाइरस स्रोत केन्द्र

नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय कोरोना भाईरस रोग (COVID – 19) सम्बन्धी स्वास्थ्य क्षेत्रको प्रतिकाय

नेपाल श्रम शक्ति सर्वेक्षण

सुरक्षित हुन के गर्ने

accountabilitylab NEPAL

मुख्य गन्तव्य राष्ट्रमा रहेका नेपाली कामदार

साउदी अरब	कुवेत	बहराईन	कतार	युएई	ओमान	मलेसिया	दक्षिण कोरिया
३,५२,६६७ नेपाली	८२,६३० नेपाली	२८,२७६ नेपाली	४,३७,००९ नेपबाली	२३,११,०८८ नेपाली	८,२५० नेपाली	४,६९,१३१ नेपाली	५३,६९१ नेपाली
२,७९५ संक्रमित	७४३ संक्रमित	८११ संक्रमित	१,८३२ संक्रमित	२,०७६ संक्रमित	३७१ संक्रमित	३,७९३ संक्रमित	१०,३३१ संक्रमित
४ नेपाली संक्रमित	२ नेपाली संक्रमित	१२ नेपाली संक्रमित	२ नेपाली संक्रमित	११ नेपाली संक्रमित		१ नेपाली संक्रमित	

- गन्तव्य राष्ट्रमा संक्रमित नेपाली
- गन्तव्य राष्ट्रमा नेपाली जनसंख्या
- गन्तव्य राष्ट्रमा संक्रमित जनसंख्या

ShramikSanjal

कतार र यू.ए.ई मा कोरोना भाईरस सम्बन्धी सहि सूचना र जानकारी WhatsApp बाट सजिलै लिन सकिने

कतारमा भएका नेपालीहरुले सेवा लिनको लागि:

- आफ्नो WhatsApp बाट +97460060601 मा Hi लेखेर म्यासेज पठाएपछी उताबाट भाषा छनौट गर्न भन्छ ।
- ६ ओटा भाषामा जानकारी दिईने यो सुविधामा नेपाली भाषा छनैटको लागि "५" लेखेर पठाउनु पर्ने हुन्छ ।
- आफूलाई आवश्यक सूचनाको संकेत नं पठाएर जानकारी प्रप्त गर्न सकीन्छ । फेरी पहिलेकै मेनुमा जानको लागि "0" या अरु प्रश्न भएमा "३" लेखेर म्यासेज पठाउन सकिन्छ ।

  "१" अहिलेको नम्बर, "२" सुरक्षित रहनु होला, "३" तपाईको प्रश्न उत्तर, "४" मित्थ्या प्रचार, "५" यात्रा सल्लाह, "६" समाचार र प्रेस, "७" सहकार्य, "८" घरमा बस्नु होला, "९" भाषा परिर्वतन गर्नका लागि र "१०" मा महत्वपूर्ण फोन नम्बरहरु सहितको जानकारी समेटिएको छ ।

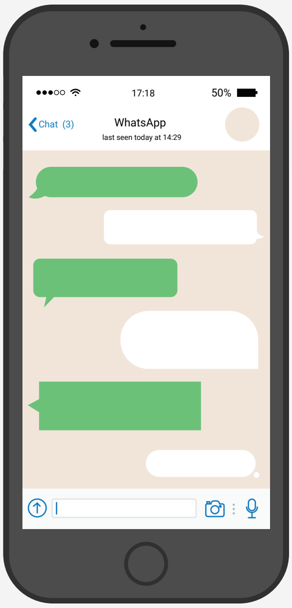

यू.ए.ई.मा भएका नेपालीले सेवा लिनको लागि:

- आफ्नो WhatsApp बाट +971563713090 मा Hi लेखेर म्यासेज पठाउने ।
- उताबाट हरेक प्रश्नको संकेत नम्बर आउनेछ । तपाईहरुले आफूलाई जिज्ञासा भएको कुनै पनि प्रश्नको संकेत नं. लेखेर पठाउनुपर्नेछ । जस्तैÙ कोरोना भाइरस सम्बन्धी जानकारी लिन ब टाईप गरी पठाउने ।
- यस सेवा अन्तरगत १४ ओटा बिषयमा जानकारी लिन सकिन्छ भने, अत्यावस्यक परेको खन्डमा सिधै ९९९ मा फोन पनि गर्न सकीन्छ ।

accountabilitylab NEPAL

सही सूचना

के कोभिड - १९ का बिरामीलाई उपचार गर्न सरकारले राम्रो तयारी गरेको छ ?

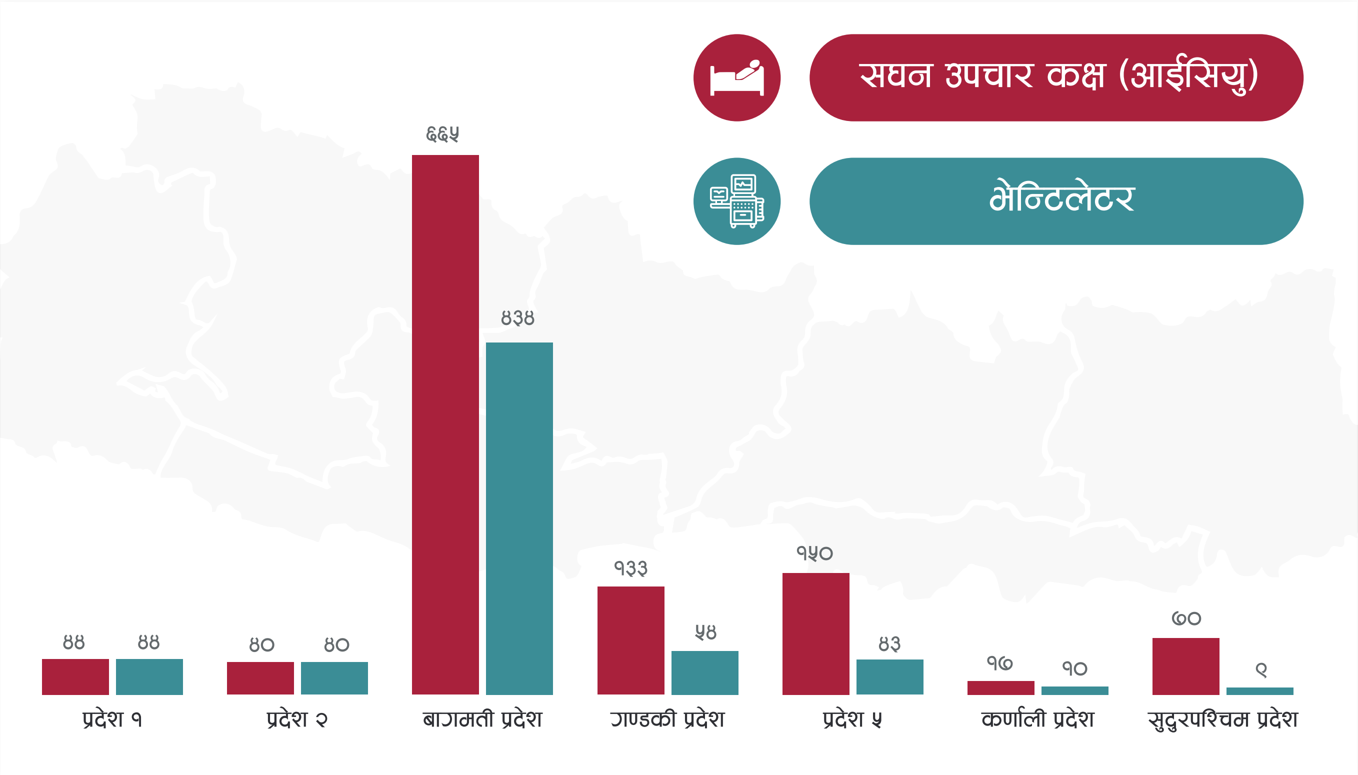

विश्व स्वास्थ्य संगठनका अनुसार, कोभिड - १९ का १५% केसलाई सघन उपचार कक्ष (आईसियु) र भेन्टिलेटर चाहिन्छ । माथिको ग्राफले कर्णाली प्रदेश र सुदुरपश्चिम प्रदेशसंग आईसियु बेड र भेन्टिलेटरको संख्या एकदम न्युन भएको देखाउछ । भारतबाट धेरै कामदारहरु आउने भएका कारण पनि यी दुई प्रदेशमा संक्रमितको संख्या बढी देखिने सम्भावना छ । कोभिड - १९ प्रतिकार्यमा राम्रो तयारी गर्न, विशेष गरेर ति दुई प्रदेश र अन्य प्रदेशमा पनि सरकारले आईसियु र भेन्टिलेटरको संख्या बढाउन जरुरी छ ।

फलो द मनी

बहुपक्षिय दातृसंस्थाहरु

ए.डि.बि.
करिव
७ अर्व २० करोड

विश्व बैंक
करिव
३ अर्व ४८ करोड

आई.एम.एफ.
करिव
१३ अर्व ९ करोड

जम्मा रकम

करिव
१.६ खर्व रुपैयाँ

खर्च
खै ??

नेपाल सरकारले छुट्याएको

करिव
१ खर्व ३८ अर्व
रुपैयाँ

संघिय सरकार

करिव
१ अर्व ६ करोड
रुपैयाँ

प्रदेश सरकार

accountabilitylab NEPAL

मानवतालाई ख्याल गरौँ, दुर्व्यवहार (लान्छना र विभेद) नगरौँ

कोभिड - १९ संग जोडेर गरिने दुर्व्यवहार, मान्छेको स्वास्थ्यसंग गरिने दुर्व्यवहार हो । यो समान लक्षण र रोगको सामना गर्ने व्यक्ति वा समुहसंग गरिने नकारात्मक व्यवहार हो । कहिलेकाहि यो विषयलाई मान्छेको व्यवसायिकतासंग जोडेर हेरेको पनि पाईन्छ । उदाहरणको रुपमा हालै कोभिड - १९ को उपचारमा अग्रपंक्तिमा रहेर खटिएका स्वास्थ्यकर्मिलाई गरिएको नकारात्मक व्यवहारलाई लिन सकिन्छ ।

> “कोभिड - १९ भाईरसका कारण लाग्ने सरुवा रोग हो ।
> यसले जसलाई पनि संक्रमित गर्न सक्छ ।
> भनिन्छ, "भाईरसले कसैलाई भेदभाव गर्दैन,
> त्यसैले हामीले पनि कसैलाई भेदभाव गर्नुहुदैन ।"”

लान्छना लाग्ने कारणहरू:

१ अज्ञात र अज्ञानताको डर, किनकी यो एक नयाँ रोग हो । जसको न कुनै उचित उपचार छ, न त अहिलेसम्म कुनै औषधि छ र यसको बारेमा थाहा नभएका धेरै कुराहरु छन् ।
२ रोगको संक्रमण सार्ने डर
३ अपरिचित व्यक्तिसंगको त्रास

कस्ता कस्ता व्यक्तिहरुले लान्छना र विभेदको सामना गर्नुपर्ने हुनसक्छ ?

१ संक्रमणको प्रभाव बढी भएको ठाउँमा यात्रा गरेका व्यक्तिहरु
२ अग्रपंक्तिमा रहेर कामगर्ने स्वास्थ्यकर्मीहरु
३ क्वारेन्टाईनमा बसेका व्यत्तिहरु
४ रुघाखोकीबाट ग्रसित व्यक्तिहरु

लान्छना र भेदभाव (दुर्व्यवहार) र यसका गम्भीर असरहरू:

१ मान्छेहरु उपचार गर्न दुरुत्साहित हुनुकासाथै रोग लुकाउने कोशिष गर्नेछन् ।
२ अनावश्यक दुर्व्यवहारले मान्छेमा अरु व्यक्तिसंग रिस र त्रासको वातावरण सृजना गर्छ ।
३ सामाजिक बहिस्कार/अस्विकार
४ स्वास्थ्य, शिक्षा, बसोबास र रोजगारीबाट बञ्चित हुनु
५ शारिरिक हिंसा तथा उत्पीडन

परिवर्तनका लागि तपाईले आफ्नो ठाउँबाट गर्न सक्ने प्रयासहरू:

- आफुले बोल्ने शब्दहरुलाई ध्यान दिनुहोस: कृपया कोभिड - १९ को बारेमा कुरा गर्दा वुहान भाईरस, चाइनिज भाईरस, एसियन भाईरस आदि जस्ता शब्दावलिको प्रयोग नगर्नुहोस् ।
- यदि तपाईले कसैलाई आरोपित गर्ने वा दुर्व्यवहार गर्नेखालका टिप्पणी वा सूचना सुन्नुभयो, देख्नुभयो वा पढ्नुभयो भने त्यसको विरुद्ध आवाज उठाउनुहोस् ।
- बढी प्रभावित व्यक्ति तथा समुदाय प्रति सहानुभुति र समर्थन जनाउनुहोस् ।
- क्वारेन्टाईमा बसेका व्यक्तिलाई लान्छना लगाउने वा दुर्व्यवहार गर्ने काम नगर्नुहोस् । उहाँहरुले आफ्नो समुदायको हितकालागि सही निर्णय लिईरहनुभएको छ ।
- कसैको पनि जातजाती वा राष्ट्रियताको आधारमा उनिहरुको स्वास्थ्य अवस्थाको बारेमा अनुमानित अवधारणा नबनाउनुहोस् ।
- त्यसै गरेर, जुन व्यक्ति कोभिड - १९ बाट संक्रमित हुनुहुन्छ वा कोभिड - १९ को संक्रमणको शंका लागेकोछ उहाँहरुकालागि कोभिड केस वा कोभिड संदिग्ध जस्ता शब्दावलीको प्रयोग नगर्नुहोस् ।
- सुरुको अवस्थामा गर्नुपर्ने परिक्षणको बारेमा कुरा गर्नुहोस् । भाईरसका विरुद्ध लडौं, व्यक्तिसंग हैन ।
- मिथ्या र रुढिवादी कुरालाई निरुत्साहित गर्दै सत्य र तथ्यलाई जनमानससंग बाँड्नुहोस् ।
- मिथ्या आरोपहरु, गलत समाचारहरु र हल्लालाई निरुत्साहित गर्न समाजमा प्रभाव पार्नसक्ने व्यक्ति र सामाजिक सञ्जालको सहयोग लिनुहोस् ।

संग्रह: डा. सुशिल कोईराला, साभार: युनिसेफ/विश्व स्वास्थ्य संगठन/आइएफआरसी, गाईड, हार्वर्ड बिज्नेस सिम्यु, भ्वाईस अफ युथ, वासिंटन स्टेट डिपार्टमेण्ट अफ हेल्थ, सिडिसि, किंग कन्ट्रि वासिंटन, लेखन: कोर्टे, के.जे., डेन्क्ला, सि.ए., एमेताज, ए.ए., के.सि., हार्वर्ड टिएच स्कुल अफ पब्लिक हेल्थ ।
इमेल: koiralasushil@hotmail.com

accountabilitylab NEPAL

मलाई कोरोना भाईरसको संक्रमण देखिएमा के गर्ने ?

COVID-19
हटलाईन सेवा

टोल फ्री हटलाइन
२४ घण्टा कटर परामर्श
१११५ र ११३३

हिंसा र दुरुपयोगको
जानकारी
९८०११९३०८८

खाना
१०० र ११३७

यसको परिक्षण कहाँ हुन्छ?

यो रोगको परिक्षण राष्ट्रिय जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला टेकु, काठमाण्डौमा, भरतपुर, धुलिखेल, भैरहवा र अन्य सबै प्रादेशिक अस्पतालमा गरिन्छ । संकासपद बिरामिलाई isolation मा राख्नुपर्ने भएकोले नमुना सम्बन्धीत स्वास्थ्यकार्यालयले संकलन गरेर प्रयोगशालामा पठाउनु पर्ने छ ।

बिरामि आफै प्रयोगशालामा जान मिल्छ कि मिल्दैन ? कति शुल्क लाग्छ?

बिरामि सिधै यस प्रयोगशालामा आउन मिल्दैन ।
यसको परिक्षणकोलागि कुनै शुल्क लाग्दैन ।

रिपोर्ट आउन कति समय लाग्छ?

नमुना प्रयोगशालामा पठाएको २४ देखी ४८ घण्टामा यसको रिपोर्ट लिन सकिन्छ । रिपोर्ट पोजेटिभ देखिएमा सम्बन्धीत अस्पताल र डाक्टरलाई तुरुन्त खबर गरिन्छ ।

यो अंकमा समेटिएका हल्ला, सवाल तथा सूचनाहरू, बिभिन्न संस्था तथा व्यक्ति, नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय र विश्व स्वास्थ्य संगठनको वेब पेज, सामाजिक सञ्जाल, र सिभिक एक्सन टिमले यहि अप्रिल महिना भित्र २००० भन्दा बढी व्यक्तिसंगको संवादबाट संकलन गरिएका हुन् । विषयको महत्व, सान्दर्भिकता र तीव्रतालाई ध्यान दिएर हल्ला, सवाल तथा जिज्ञासाहरू छनोट गरीएका छन् । यो अंकमा समेटिएका जानकारी बुलेटिन प्रकाशित भएको मिति सम्म सत्य छन् ।

Coronavirus CivActs Campaign is brought to you by **Accountability Lab Nepal**.

accountabilitylab communities

CivActs | Email: civactsnp@accountabilitylab.org | Phone: 01-4429584